

УДК 343

JEL classification: G15, F37

Олександра ВАСИЛЬЧИШИН

доктор економічних наук,
професор,
кафедра безпеки,
правоохоронної діяльності та фінансових
розслідувань,
Тернопільський національний економічний
університет, Україна

Ірина БіЛОУС

кандидат економічних наук,
доцент,
кафедра безпеки,
правоохоронної діяльності та фінансових
розслідувань,
Тернопільський національний економічний
університет, Україна

© Олександра Васильчишин,
Ірина Білоус, 2020

Отримано: 25.01.2020 р.
Прорецензовано: 06.02.2020 р.
Рекомендовано до друку: 26.02.2020 р.
Опубліковано: 28.02.2020 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Олександра Васильчишин (Україна)
Ірина Білоус (Україна)

РЕЙДЕРСТВО ЯК ОКРЕМИЙ ВИД ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ФІНАНСОВІЙ СФЕРІ

АНОТАЦІЯ

В статті розглянуто такий вид економічного злочину, як рейдерство. Досліджено суть даного явища, зокрема, вивчення даного поняття та на основі аналізу існуючих підходів обґрунтовано та сформульовано власне тлумачення поняття рейдерства. Охарактеризовано найпопулярніші види рейдерства в Україні та сформульовано основні ознаки рейдерства. Розкрито його негативний вплив на економічну безпеку держави. Визначено найбільш популярні схеми рейдерських захоплень в Україні. Наголошено, що не існує універсальних схем захисту від рейдерських атак, проте є певні способи протистояння йому, які запропоновані в даному дослідженні. Також визначено, що рейдерство являється гострою темою як для бізнесу (у якого відбирають корпоративні права й активи), так і для громадян (у яких відбирають нерухомість). Тому протистояти даному явищу потрібно використовуючи усі методи.

Васильчишин О., Білоус І. Рейдерство як окремих вид організованої злочинної діяльності у фінансовій сфері. *Економічний аналіз*. 2020. Том 30. № 1. Частина 2. С. 216-222.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.216>

Ключові слова: рейдерство; рейдер; поглинання; заволодіння; власність.

UDC 65.011

JEL classification: G15, F37

Oleksandra VASYLCHYSHYN

*Doctor of Economics,
Professor,
Department of Security, Law Enforcement and
Financial Investigations,
Ternopil National Economic University, Ukraine*

Iryna BILOUS

*PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Security, Law Enforcement and
Financial Investigations,
Ternopil National Economic University, Ukraine*

© Oleksandra Vasylychshyn,
Iryna Bilous, 2020

Received: 25.01.2020
Revised: 06.02.2020
Accepted: 26.02.2020
Online publication date: 28.02.2020

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Oleksandra Vasylychshyn (Ukraine)
Iryna Bilous (Ukraine)

RAIDING AS A SEPARATE TYPE OF ORGANIZED CRIMINAL ACTIVITY IN THE FINANCIAL SPHERE

ABSTRACT

The article considers such a type of economic crime as raiding. The essence of this phenomenon is studied, in particular, the study of this concept and on the basis of the analysis of existing approaches the own interpretation of the concept of raiding is substantiated and formulated. The most popular types of raiding in Ukraine are described and the main features of raiding are formulated. Its negative impact on the economic security of the state is revealed. The most popular schemes of raider captures in Ukraine are determined. It is emphasized that there are no universal schemes of protection against raider attacks, but there are certain ways to counteract it, which are proposed in this study. Therefore it is necessary to resist this phenomenon using all methods.

Vasylychshyn, O., & Bilous, I. Raiding as a separate type of organized criminal activity in the financial sphere. *Economic analysis*, 30 (1, Part 2), 216-222.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2020.01.02.216>

Keywords: raiding; raider; absorption; occupation; property.

Вступ

Поширення в економіці України процесів злиття та поглинання під впливом чинників внутрішнього середовища спричинило появу такого своєрідного явища як рейдерство. Проте, процеси злиття та поглинання на відміну від рейдерства є цивілізованими та законними методами встановлення контролю над іншим бізнесом (насамперед, над підприємствами акціонерної форми власності) та не розмежовує понять злиття та поглинання. Тоді як під "рейдерством" розуміють незаконні захоплення підприємств та недружні поглинання. Цивілізований розвиток бізнесу базується на рівноправному (за взаємною згодою сторін) злитті чи поглинанні фірм, підприємств різних форм власності. А явище захоплення власності серед фахівців західного корпоративного права отримало назву "рейдерство".

На пострадянському просторі рейдерство часто було пов'язане не лише із захопленням акцій компаній, але і з фізичним захопленням підприємства чи його активів. Тому в нашій країні цей термін набув явно негативний відтінок і не має нічого спільного з «недружнім» поглинанням.

В українській практиці поглинання виглядає досить жорстко: з підркобою документів, судових рішень, втручання в роботу електронних реєстрів і цілою купою інших кримінально-караних діянь. В Україні і інших країнах СНД рейдерством стали називати кримінальні схеми із захоплення активів підприємств за участю бандитів і корумпованих урядовців. Варто відмітити, що саме рейдерство стало підґрунтям подальшого розвитку організованої злочинної діяльності й створює певні умови для легалізації отриманих від неї доходів.

Питання рейдерства, недружнього злиття та поглинання в українських умовах висвітлено та досліджено у працях Б. Андрушківа, О. Барановського, О. Білікова, П. Берназа, З. Варналій, Л. Венгера, А. Єфіменко, А. Єременко, І. Зайцева, С. Кравченко, О. Кирєєва, О. Ляшенко, І. Мазура, М. Мельника, О. Музиченко, Г. Паламарчука, І. Селіванової, О. Середи, О. Тарасової, Ю. Хомич, Ю. Челембія, А. Черпака, В. Шемчука та інших науковців, економістів. В своїх роботах автори аналізують ринок злиття та поглинання в Україні, описують потенційні загрози рейдерських атак та захоплень підприємств, досліджують окремі випадки таких захоплень, а також пропонують основні шляхи протидії рейдерським атакам.

Проблема рейдерських атак стала реальною загрозою для економіки нашої держави. Незважаючи на велику кількість публікацій щодо рейдерства, ця проблема залишається недостатньо вивченою, також невирішеними залишаються і багато питань по даному явищу. Зокрема, нагальним питанням є подальше дослідження рейдерства, як негативного явища, методів рейдерського захоплення, а також способів захисту та протидії йому. Рейдерські атаки набули настільки значного поширення, що варто на науковому й практичному рівнях активно розробляти основні схеми протистояння їм. Це і зумовило актуальність обраної теми дослідження.

Мета статті

Метою статті є дослідження явища рейдерства як окремого виду організованої злочинної діяльності, зокрема, вивчення даного поняття та на основі аналізу існуючих підходів обґрунтувати та сформулювати власне тлумачення даного поняття, охарактеризовано найпопулярніші види рейдерства в Україні. Також визначити найбільш популярні схеми рейдерських захоплень в нашій державі і запропонувати основні способи протистояння рейдерським атакам.

Виклад основного матеріалу дослідження

Термін "рейдерство" з'явився на межі XIX і XX століть, проте саме явище налічує сотні років. Рейдерство з'явилося разом з акціями, які дали можливість поглинання компанії поза волею керівництва. Найбільш відомим прикладом поглинань XVIII століття є спроба захоплення Французькою Ост-Індської компанії Жаном де Батц. В 1980-і роки активність рейдерів різко зросла, коли Майкл Мілкен винайшов використання «сміттєвих облігацій» для фінансування захоплень [1, с. 263]. В кінці XIX століття рейдерством успішно займався і Джон Рокфеллер, використовуючи в якості механізму примусу пільгові ціни на транспортування нафти. У континентальній Європі

рейдерство було дуже рідкісним явищем, а в 1990-і роки набуло розмаху. Треба зазначити, що з подібним явищем зіткнулися свого часу всі країни з перехідною економікою. Наприклад, у сусідній Польщі рейдерство на початку 90-х рр. іменувалося «торпедуванням».

Сам термін «рейд» англійського походження і означає «набіг», а «рейдер» – «загарбник», «учасник нальоту», «мародер». Рейдер – це фізична чи юридична особа, спеціаліст з перехоплення оперативного керівництва або власності фірми, тобто особа, яка намагається отримати власність проти волі її власників, за допомогою спеціально інсценованого бізнес-конфлікту.

У корпоративному праві США та Західної Європи терміном "рейдер" позначається особа, яка починає активно скуповувати акції з метою отримання контрольного пакету. Рейд розглядають як операцію (спробу) з придбання великого пакету акцій певної компанії з метою її поглинання. Виділяють "рейд на світанку" (швидке скуповування акцій одразу ж після відкриття біржі для підготовки до поглинання) та "рейд преміальний" (неочікувана спроба поглинути компанію шляхом пропозиції акціонерам премії, вищої за ринкову ціну їх акцій). Фахівці з безпеки бізнесу вважають, що терміни "рейд" та "недружнє (вороже) поглинання" дуже близькі і різниця між ними в тому, що рейдинг – це процес, а поглинання – це результат.

У Сполучених Штатах «рейдерами» називають атакуючу сторону в процесах злиття і поглинань, і кримінального відтінку в цьому понятті зазвичай немає. Виділяють дружнє і вороже поглинання. Так, під ворожим поглинанням зазвичай розуміється «тендерна пропозиція, тобто пряма пропозиція акціонерам відповідної компанії продати їх акції за ціною трохи вище ринкової. Вороже поглинання не передбачає переговори з керівництвом компанії, яку хочуть "поглинути" (у всякому разі, на початковому етапі поглинання), тоді як "дружнє поглинання" передбачає переговори з керівництвом відповідної компанії [2].

В вітчизняній науковій літературі існують різні думки щодо визначення терміну "рейдерство" та його змісту, що призводить до деякого непорозуміння. При дослідженні літературних джерел виділяється декілька підходів до тлумачення поняття «рейдерство». Так, деякі автори під рейдерством розуміють певний вид поглинань або захоплень власності. Зокрема, А. Єфіменко визначає рейдерство як вилучення майна на нібито законних підставах, в основі виникнення яких лежать прогалини в законі або системні недоліки функціонування державних інститутів (судової та правоохоронної систем, системи реєстрації юридичних осіб тощо) [3, с. 118].

Інша група вчених (А. Єфіменко, О. Коваль, І. Селіванова, Ю. Хомич та інші), під час дослідження протизаконних поглинань, загарбань власності використовують терміни «жорстке поглинання», «недружнє поглинання», «поглинання з використанням незаконних методів» [4; 5].

Деякі дослідники пропонують розглядати рейдерство як злочин. Серед них Ю. Челембій, який формулює рейдерство як силове незаконне заволодіння власністю внаслідок протизаконних дій зацікавлених осіб, а також вважає, що рейдерство в Україні має відверто кримінальний характер, сприяє поглибленню корупції і поширенню корупційних схем [6, с. 24]. В. Шемчук визначає рейдерство як незаконне загарбання і характеризує дане явище як злочинну діяльність злочинних угруповань із привласнення чужого майна шляхом шахрайства, з використанням неправосудних чи сфальсифікованих судових рішень та за співучасті корумпованих чиновників [7]. Таку ж точку зору в розумінні рейдерства має Н. Гуторова, яка наголошує, що рейдерство – це протизаконне захоплення підприємств [8, с. 8].

Таким чином, під рейдерством розуміють чималий спектр дій: від звичайного законного “недружного” поглинання до злочинного захоплення об’єктів власності.

Фахівці Міністерства внутрішніх справ України розглядають “рейдерство” як силове захоплення спірних підприємств, у тому числі на виконання відповідних судових рішень на користь тих чи інших власників. З точки зору Служби безпеки України “рейдерство” – це протиправне захоплення акціонерних товариств (у тому числі з державною часткою власності) сторонніми комерційними структурами через міноритарних акціонерів, які діють на їх користь. На їх думку, реалізація протиправних схем заволодіння акціонерними товариствами, що супроводжується силовим захопленням адміністративних приміщень та зміною керівництва товариства, є окремим видом економічного злочину.

За даними Генеральної прокуратури рейдерських захоплень в Україні за останні п’ять років на території держави відбулося майже 1700 рейдерських атак, із них – понад 500 за останні два роки. Лише за січень-грудень 2019 року було обліковано кримінальних правопорушень по даному виду – 288 рейдерських атак. Найбільше потерпають підприємці у Києві та Київській області. За останні п’ять років там було зареєстровано майже 400 рейдерських атак. На другому місці – Дніпропетровська та Львівська область. У кожній зафіксували понад 100 випадків рейдерства [9].

Генеральна прокуратура України до рейдерських захоплень відносить правопорушення, які проходять за двома статтями Кримінального

кодексу: ст. 206 КК України – протидія законній господарській діяльності, яка трапляється майже утричі частіше, і ст. 206-2 КК України – протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Проте за даним фактом взагалі не відкривають кримінальних проваджень і здебільшого через те, що в українському законодавстві не існує поняття «рейдерство». За даними, які містяться у Єдиному державному реєстрі судових рішень: у 2019 році винесено лише 2 вироки (один з яких не набрав законної сили); у 2018 році – 3 вироки; у 2017 році – 2 вироки. Такі дані вказують про повну неефективність роботи правоохоронних органів в контексті розслідування злочину, передбаченого ст. 206-2 Кримінального Кодексу України.

Варто відмітити, що Комісія з питань розгляду скарг у сфері державної реєстрації (Антирейдерська комісія) у 2018 році задовільнила понад 400 скарг, скасувавши незаконну реєстрацію майже 6 тисяч гектарів землі, та понад 100 тисяч квадратних метрів нерухомості, а у 2017 – понад 600 скарг. Водночас, з численних журналістських розслідувань можна почерпнути інформацію про випадки nereагування комісією на кричущі та очевидні випадки рейдерства і отримання скаргниками відписок щодо “відсутності порушень закону у діях державного реєстратора”.

На нашу думку, в українському суспільстві розвитку такого явища як рейдерство, в першу чергу, сприяє: нестабільна ситуація в країні; високий рівень корупції; недосконалість і корумпованість органів виконавчої влади, зокрема судової влади; слабкість правової системи; низький рівень правової культури; неефективна робота правоохоронних органів в контексті протидії рейдерству.

Варто відмітити, що в Україні рейдерство в основному полягає у набутті сумнівними шляхами тимчасового права розпоряджатися активами та якнайшвидшим продажем цих активів пов’язаним із рейдером особам, із наступними перепродаваннями вилучених активів між пов’язаними особами, маючи на меті унеможливити їхньому поверненню законним власникам. Головна мета рейдера – отримання прибутку.

Найпоширенішим є ділення рейдерства на “біле”, “сіре” і “чорне”. Прагнучи захопити прибуткову власність, “білі” рейдери йдуть на майже фантастичні, але цілком законні кроки, аби підірвати економічне становище підприємства і потім за безцінь заволодіти ним. “Сірі” використовують сумнівні методи, балансуючи між криміналом і законністю. “Чорне” рейдерство являється найнебезпечнішим видом рейдерства і є типовим кримінальним (бандитським) заволодінням власністю.

У країнах з розвиненими корпоративними відносинами виділяють ще один тип рейдерства – «грінмейл» (корпоративний шантаж міноритарних акціонерів). У зарубіжній літературі «грінмейл» визначають як процедуру набуття достатньої кількості акцій компанії для того, щоб створити видимість загрози її недружнього поглинання, з подальшим викупом акцій компанією за завищеною вартістю. «Грінмейл» вважається найбезпечнішим видом українського рейдерства.

Варто зазначити, що в нашій країні межа між «білими», «сірими» і «чорними» рейдерами досить розмита. Недосконалість законодавства призводить до того, що операція, яка спочатку була проведена в «білих рукавичках» і, яку можна було б вважати «грінмейлом», вимагає для свого завершення «чорних» методів. Саме тому в українському суспільстві рейдерство і бандитизм стали синонімами.

Якщо говорити умовно, то можна розділити рейдерів на професійних і ситуаційних. Професійні рейдери введуть базу даних компаній, які можна захопити. Вони здійснюють захоплення, як за власною ініціативою, так і на замовлення клієнтів. Досить часто на них працюють високопрофесійні фахівці, які відмінно розбираються в юриспруденції, психології та в діючому законодавстві, а також добре знають про його недоліки. У професійних рейдерів є свої методи захоплення бізнесу, оскільки одного єдиного сценарію на всі випадки життя не існує.

Однак, навіть ті компанії, які займаються цілком легальним бізнесом, теж можуть вдатися до такого методу з метою усунення конкурента. Такі компанії можна назвати ситуаційними рейдерами. Вони залучають професійних рейдерів для разових, але дуже важливих для них захоплень. Часто зустрічаються такі замовники, які замовляють певне підприємство тільки для того, щоб його просто розвалити, знищити, прибрати конкурента.

До головних ознак рейдерської діяльності можна віднести:

- організований, продуманий характер;
- здійснення протиправних дій злочинного характеру (зокрема, підробка документів, печаток; підкуп представників органів влади та правоохоронних органів; використання службового становища задля винесення неправосудних рішень суду для законного прикриття рейдерського нападу; застосування фізичного та психічного насилля тощо) для забезпечення своєї мети – заволодіння чужою власністю.

Отже, враховуючи вище зазначене, до найбільш популярних схем рейдерських захоплень можна віднести: використання підроблених документів, печаток, підписів; використання неправосудних рішень судів; втручання до реєстрів з внесенням до

них напряму потрібних відомостей; використання ключів реєстратора або нотаріуса, котрі не обізнані або ж навпаки; незаконний вплив на менеджерів компанії (шантаж, підкуп, погрози, залякування); застосування фізичного та психічного насилля; дестабілізація роботи компанії шляхом використання міноритарних акціонерів з метою змусити власників компанії домовитися або в подальшому захопити її.

Рейдерство – досить небезпечне економічне явище, з якому повинні протистояти не лише держава, но і самі підприємці. Варто відмітити, що не існує універсальних схем захисту від рейдерства, проте є певні способи протистояння йому. На нашу думку, до основних методів протистояння власників бізнесу рейдерським атакам слід віднести:

- регулярна перевірка стану реєстраційних та інших документів підприємства;
- печатку підприємства, компанії і установчі документи слід зберігати в недоступному для широкого кола співробітників місці;
- впровадити підписання і візування документів шляхом використання цифрового підпису;
- аналіз ситуації над операціями з цінними паперами компанії;
- прозорість власності і адекватна капіталізація компанії;
- постійний контроль над заборгованістю компанії;
- аналіз платоспроможності бізнесу, компанії;
- структурувати активи і бізнес так, щоб максимально унеможливити його захоплення;
- створення позитивного іміджу бізнесу для того, щоб вистояти в інформаційній війні;
- впровадження в компанії Положення про комерційну таємницю і конфіденційну інформацію;
- підтримувати лояльність персоналу і вчасно реагувати на трудові конфлікти;
- створення служби по управлінню ризиками, задачею якої є професійний захист власності та економічних активів підприємства тощо.

Одним із напрямів рейдерства є також захоплення земель, який набув величезних масштабів шляхом шахрайств. В окремих випадках вони навіть не викуплені, а у прямому розумінні – вкрадені за допомогою протиправних дій.

Поява комунальних підприємств і "чорних реєстраторів" не оминувало увагою не тільки українців, а й іноземних спостерігачів. Так, в 2015 році в рейтингу країн, який щорічно складає американська організація Property Rights Alliance (Альянс прав власності), Україна зайняла 109-е місце (з 128 країн), а в 2016-м опустилася на 6 позицій – до 115-го місця. Нова каденція Мін'юсту поручилася взяти контроль над даною ситуацією. У липні 2019 року всі державні реєстратори і

www.econa.org.ua

нотаріуси повинні були з'явитися з паспортом і електронним ключем в ДП "Національні інформаційні системи" для верифікації та підтвердження своєї діяльності.

Ці кроки з боку влади в 2019 році повернули Україну назад на 109-ту сходинку в рейтингу Property Rights Alliance, однак ситуація з рейдерством в Україні залишається невтішною і надалі. У зоні ризику знаходиться будь-яке майно, а не лише перспективна компанія, яка тільки почала приносити прибуток. Незважаючи на те, що майже всі "чорні реєстратори" виявилися в минулому, старі методи рейдерського захоплення не зникли, при цьому оскаржити їх і відстояти свої права куди складніше.

Враховуючи, що захоплення (заволодіння) може відбуватися не лише бізнесу (у якого відбирають корпоративні права і активи), але й землі, нерухомості, що належить громадянам (фізичним особам), а також те, що силове захоплення чужої власності не відрізняється від інших злочинів, передбачених Кримінальним кодексом України. Тому, на нашу думку, рейдерство слід розуміти як добре організований, продуманий, протиправний процес "законного" захоплення, поглинання власності без відома або проти волі її власника.

Висновки з проведеного дослідження

На підставі вище викладеного можна зробити висновок, що рейдерство слід розглядати як окремий вид організованої злочинної діяльності, яка передбачає здійснення протиправних дій злочинного характеру для забезпечення головної мети – заволодіння чужою власністю.

На наш погляд, головною проблемою протистоянню рейдерству в нашій державі є відсутність в українському законодавстві, а саме у Кримінальному Кодексі України норми, яка б передбачала відповідальність за організацію захоплення чужої власності (рейдерство). Враховуючи, що в Кримінальному Кодексі до рейдерських захоплень відносяться правопорушення, які проходять за двома статтями Кримінального кодексу, тобто рейдерство

складається з різних складів злочинів, тому його кримінально-правова кваліфікація попросту є комплексом декількох складів. Відповідно для вирішення проблеми неефективного притягнення рейдерів до відповідальності за сукупністю складів злочинів необхідно створити спеціальну методику розслідування подібних справ, навчити її фахівців.

Також гостро стоїть питання про ліквідацію прогалів в діючому законодавстві, за допомогою яких рейдери здійснюють захоплення чужої власності, а також про підготовку висококваліфікованих спеціалістів, які здатні протистояти даній проблемі.

Влада повинна суворо стежити за виконанням діючих законів і ефективною роботою всієї правоохоронної системи, що серйозно знизить можливості рейдерських атак.

Варто зазначити, що суспільна небезпека рейдерства проявляється у підриві економічної безпеки держави, негативному впливі на міжнародний імідж країни, зниженні її інвестиційної привабливості. Рейдерство – гостра тема як для бізнесу (у якого відбирають корпоративні права й активи), так і для громадян (у яких відбирають нерухомість). Тому протистояти даному явищу потрібно використовуючи усі методи (юридичні, фінансові та загальнолюдські). Варто відмітити, що на сьогодні йде активне протистояння рейдерству як зі сторони держави, так і зі сторони власників бізнесу.

Таким чином, ефективність боротьби без сумніву залежить від інструментів захисту. Вчасні і продумані профілактичні заходи – єдиний спосіб не стати жертвою рейдера. А головний інструмент самозахисту – інформація.

Оскільки до змін законодавства винахідливі рейдери пристосовуються та знаходять нові шляхи для захоплень, тому необхідно завжди бути готовим до різких та непередбачуваних змін у вигляді рейдерів та органів правопорядку. Наведені пропозиції дозволять мінімізувати типові ризики, які загрожують нормальному та прогресивному розвитку бізнесу в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lawrence M. Salinger. Encyclopedia of white-collar and corporate crime. SAGE, 2005. 974 p.
2. Вікіпедія. URL: <http://ru.wikipedia.org>.
3. Єфименко А. Рейдерство або ринок контролю. *Юридичний журнал*. 2008. № 11. С. 116–122.
4. Коваль А. Способы жестких поглощений. *Юридическая практика*. 2004. № 29 (343). С. 1–7.
5. Хомич Ю. Зарубежная практика защиты от недружественных поглощений. *Юридичний радник*. 2007. № 4 (18). С. 95–99.
6. Челембій Ю. Недосконалість українського законодавства є живильним ґрунтом для українських рейдерів. *Вісник Української спілки промисловців та підприємців*. 2007. № 4. С. 24–25.
7. Шемчук В. Рейдерство та корупція. *Вісник прокуратури*. 2006. № 11 (65). С. 13–18.
8. Гуторова Н. Щодо встановлення кримінальної відповідальності за рейдерство. *Юридичний радник*. 2007. № 2 (16). С. 6–9.
9. Статистична інформація. Генеральна прокуратура України. URL: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.

REFERENCES

1. Lawrence, M. Salinger (2005). *Entsyklopediya bilykh komirtsiv ta korporatyvnoi zlochynnosti* [Encyclopedia of white-collar and corporate crime]. SAGE.
2. Wikipedia (2020). Retrieved from: <http://ru.wikipedia.org>.
3. Yefymenko, A. (2008). Reiderstvo abo rynek kontroliu [Raiding or market control]. *Legal journal*, 11, 116–122. [in Ukrainian].
4. Koval, A. (2004). Sposoby zhestkykh pohloshchenyi [Methods of hard absorption]. *Legal practice*, 29, 1–7. [in Russian].
5. Khomych, Yu. (2007). Zarubezhnaia praktyka zashchity ot nedruzhestvennykh pohloshchenyi [Foreign practice of protection against unfriendly takeovers]. *Legal adviser*, 4 (18), 95–99. [in Ukrainian].
6. Chelembii, Yu. (2007). Nedoskonalist ukrainskoho zakonodavstva ye zhyvlynym gruntom dlia ukrainskykh reideriv [The imperfection of Ukrainian legislation is a breeding ground for Ukrainian raiders]. *Bulletin of the Ukrainian Union of Industrialists and Entrepreneurs*, 4, 24–25. [in Ukrainian].
7. Shemchuk, V. (2006). Reiderstvo ta koruptsiia [Raiding and corruption]. *Bulletin of the prosecutor's office*, 11 (65), 13–18. [in Ukrainian].
8. Hutorova, N. (2007). Shchodo vstanovlennia kryminalnoi vidpovidalnosti za reiderstvo [Regarding the establishment of criminal liability for raiding]. *Legal adviser*, 2 (16), 6–9. [in Ukrainian].
9. General Prosecutor of Ukraine (2020). Statistical information. Retrieved from: <https://old.gp.gov.ua/ua/statinfo.html>.